

Voksne i grunnskoleopplæring

Evaluering av prøverapporteringen høsten 2022

TALL

SOM FORTELLER

NOTATER / DOCUMENTS

2023/27

Per Torstein Tuhus, Hossein Moafi og Kjartan Steffensen

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 19. juni 2023

ISBN 978-82-587-1755-0 (elektronisk)

ISSN 2535-7271 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Dette er det tredje notatet om prosjektet «Individrapportering av voksne i grunnskoleopplæring». I det første notatet, som ble publisert i desember 2018, ble omfanget av denne typen opplæring samt eksisterende registreringer kartlagt og alternative individrapporteringer ble vurdert.

I det andre notatet, publisert i juni 2022, ble mulighetene for en prøverapportering med tanke på etablering av offisiell statistikk om grunnskoleopplæring for voksne drøftet. Notatet la frem anbefalinger av de viktigste tema og problemstillinger, avgrenset populasjonen og utformet forslag til filbeskrivelse og tilhørende definisjonskatalog.

Prøverapportering på individnivå av deltakere i grunnskoleopplæring for voksne ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå høsten 2022. I dette notatet sammenfatter vi erfaringene fra prøverapporteringen og hva som bør forbedres eller endres i en eventuell ordinær rapportering av voksne i grunnskolen.

Notatet er utarbeidet av Per Torstein Tuhus, Hossein Moafi og Kjartan Steffensen. Bente Hole har også deltatt i prosjektet og bidratt til notatet.

Prosjektet er finansiert av Integreringsavdelingen i Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 13. juni 2023.

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

I 2018 kartla Statistisk sentralbyrå (SSB) omfanget av grunnskoleopplæring for voksne og eksisterende individregistreringer av deltakere med sikte på en eventuell rapportering på individnivå. Et nytt prosjekt med en ekspertgruppe ble gjennomført våren 2022. Det ble da avgjort hva som skulle rapporteres og hvordan rapporteringen skulle foregå. SSB anbefalte å gjennomføre en prøverapportering allerede høsten 2022.

Hovedformålet med å gjennomføre en prøverapportering var å høste erfaringer med tanke på fremtidige ordinære rapporteringer. En årlig rapportering på individnivå på dette området vil danne grunnlaget for offisiell statistikk over voksne i grunnskoleopplæring og kan brukes både til offentlig planlegging og i forskningsøyemed.

Voksenopplæringsssentre og kommuner fikk tilsendt varselbrev om rapportering i slutten av august 2022, og rapporteringen foregikk fra begynnelsen av oktober til midten av desember. Denne rapporteringen var helt ny for de som skulle rapportere, og det var derfor forventet at både svartjenesten og ansvarlig fagseksjon i SSB skulle få en del henvendelser. Det var også mange generelle tilbakemeldinger fra oppgavegiverne på selve rapporteringen, og mye av dette er oppsummert i kapittel 4.

Mange av de som SSB var i kontakt med i løpet av innsamlingen ga uttrykk for at de ikke hadde mulighet til å ta ut de etterspurte dataene fra fagadministrativt system, og at det dermed måtte gjøres mye manuelt arbeid. Dette er tidkrevende og gir også større risiko for feil i data. De fleste datafilene SSB mottok kunne leses inn i statistikksystemet uten mye oppretting, men ikke alle. Det viste seg også snart at det var en god del feil i de enkelte variablene som fødselsnummer, fagkode, startdato, sluttdato osv. Feil i grunnlagsfiler har medført mye arbeid etter mottak for å korrigere datafilene. Mye av feilene har vært mulig å rette opp, slik at sluttkvaliteten på dataene gir mulighet for videre analyse på noe av grunnlaget. Nærmere om datakvalitet er beskrevet i kapittel 3.

På grunnlag av de erfaringene vi har gjort i rapportering, mottak og bearbeiding av datafiler har vi gjort en oppsummering og anbefaling for veien videre i kapittel 5. Tilbakemelding fra oppgavegiverne har også vært en viktig del av dette arbeidet.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Bakgrunn, hovedformål og forberedelser	6
2. Datafangst	7
2.1. Skjema og innsendingsløsning i Altinn.....	7
2.2. Utsending.....	7
2.3. Henvendelser til svartjenesten i SSB.....	7
2.4. Innrapporterte datafiler	8
3. Kvaliteten på innleverte datafiler	9
3.1. De fleste datafiler var mulig å importere.....	9
3.2. Nærmere om feilregistreringer i ulike felt.....	10
3.3. Samsvar med grunnskolens informasjonssystem (GSI)	16
4. Spørsmål og tilbakemeldinger fra enheter	17
4.1. Typiske spørsmål til SSB.....	17
4.2. Tilbakemeldinger og innspill fra enhetene som bør tas med videre	18
4.3. Tilbakemeldinger og innspill via kommentarfeltet på skjema.....	18
5. Oppsummering og anbefaling	20
5.1. Forberedelser og datafangst	20
5.2. Datakvalitet	20
5.3. Anbefalinger.....	21
Referanser	22
Vedlegg A: Filbeskrivelse	23
Vedlegg B: Metadata for utsending og utsendingsmateriell	24
Vedlegg C: Varselbrev om rapportering	25
Vedlegg D: Brev med vedtak om opplysningsplikt	26
Vedlegg E: Påminning, sendt 25. oktober 2022	28
Vedlegg F: Statistikk og opptellinger fra Svartjenesten i SSB basert på loggførte henvendelser	29
Vedlegg G: Hvordan finne og sende inn skjemaet	30

1. Bakgrunn, hovedformål og forberedelser

Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomførte en kartlegging av eksisterende registreringer og vurdering av alternative rapporteringsmuligheter for voksne i grunnskoleopplæring i 2018 (Moafi, 2018). I sluttnotatet la SSB frem konkrete alternativer for innhenting av individopplysninger om voksne i grunnskoleopplæring. Kartleggingen i 2018 dannet grunnlaget for et nytt prosjekt våren 2022. Hovedformålet med prosjektet i 2022 var å etablere rutiner for innsamling av data på individnivå og utrede muligheten for en pilotinnsamling med sikte på publisering av offisiell statistikk om voksne i grunnskoleopplæring. I tillegg til SSB var representanter fra store og små kommuner/opplærings-sentre, integrerings- og utdanningsmyndigheter og utviklere av administrative skolesystemer involvert i prosjektet.

I sluttnotatet for ovennevnte prosjekt (Tuhus og Moafi, 2022) la SSB frem forslag til filbeskrivelse for datainnsamlingen, avgrensing av populasjon, samt forslag til referanseperiode. I notatet anbefalte SSB å gjennomføre en prøverapportering av individdata fra alle enheter med grunnskoleopplæring for voksne allerede høsten 2022.

Hovedformålet med dette notatet er å oppsummere erfaringene fra prøverapporteringen som fant sted høsten 2022. Et viktig formål ved notatet er å peke på hva som bør endres før en eventuell ordinær rapportering kommer i stand. Målet er at erfaringene fra prøverapporteringen vil bidra både til administrative, faglige og tekniske forbedringer. Dersom finansieringen blir avklart, vil SSB kunne gjennomføre den første ordinære rapporteringen allerede høsten 2023.

I forkant av innrapporteringen ble det etablert en [innrapporteringsside med filbeskrivelse, maler og annet veiledningsmateriale](#). På websiden ble det blant annet forklart hva som skal rapporteres, hvem som skal rapportere, samt aktuelt regelverk.

SSB sendte varsel om kommende rapportering til kommuner og voksenopplæringsentre 29. august 2022 (vedlegg C), og ba om innrapportering av deltakere i grunnskoleopplæring for voksne via Altinn. Rapporteringen var hjemlet i Statistikkloven. I brevet ble enhetene bedt om å rapportere: « ... samtlige deltakere som har vært under opplæring ved opplæringsenheten/kommunen i løpet av perioden 1. oktober 2021 – 30. september 2022». I brevet ble det også spesifisert at rapporteringen gjaldt deltakere etter § 4A-1 eller både § 4A-1 og § 4A-2 i opplæringsloven. § 4A-1 i opplæringsloven gir individuell rett til grunnskoleopplæring for voksne personer. Voksne som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av ordinær grunnskoleundervisning kan få spesialundervisning etter § 4A-2. Datainnsamlingen startet 3. oktober 2022 og innrapporteringsfristen ble satt til 2. november 2022.

I de følgende kapitlene vil vi først beskrive hvordan datafangsten foregikk før vi evaluerer selve rapporteringen og kvaliteten på dataene som vi har mottatt. I kapittel 4 ser vi på tilbakemeldinger fra enhetene. Enhetenes erfaringer fra rapporteringen er et viktig bidrag i arbeidet med å forbedre rapporteringen. I det siste kapitlet trekker vi frem de viktigste lærepunktene og anbefalinger for eventuell fremtidig rapportering.

2. Datafangst

2.1. Skjema og innsendingsløsning i Altinn

Prøverapporteringen ble gjennomført på Altinn på en såkalt vedleggsløsning. Vedleggsløsning betyr at innsenderen legger ved en datafil i skjemaet som man sender inn.

På grunn av at datafilen som skulle rapporteres inneholdt fødselsnummer, var det viktig å velge en løsning som sikret at færrest mulig får tilgang til skjemaet og vedlegget etter innsending. Altinn anbefalte bruk av rollene dagligleder (DAGL) og kontaktperson (KONT) i Enhetsregisteret (ER) istedenfor å bruke standard Altinn-roller som utfyller/Innsender. I utgangspunktet er det da bare den som er oppført i Enhetsregisteret som daglig leder eller kommunens kontaktperson som kan se og har tilgang til skjemaet i enhetens innboks i Altinn. For at andre personer skal kunne se og bruke skjemaet må hen få tilgang spesifikt til skjemaet i form av en enkeltrettighet. En slik enkeltrettighet kan daglig leder, kommunens kontaktperson eller eventuelt den i kommunen som har rollen hovedadministrator i Altinn gi. Mange oppgavegivere opplevde problemer med å få riktig tilgang (se kapittel 4).

Til den ordinære rapporteringen bør det vurderes om det finnes andre måter å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til skjemaet og vedlegget. Et alternativ er å ikke arkivere skjemaet ved innsending. Et annet alternativ kan være å be oppgavegivere om å kryptere eller passordbeskytte vedleggsfilen før innsending.

2.2. Utsending

Utsending av brev/meldinger ble håndtert ved bruk av System for utvalgsadministrasjon (SFU) og System for digital korrespondanse i SSB. Se vedlegg B for en oversikt over planlagte og faktiske utsendingsdatoer og svarfrister.

Det var behov for å utsette svarfristen da en del enheter, særlig de store, hadde utfordringer med å få ferdig filen de skulle rapportere. Det var dessuten nødvendig å få ut informasjon om hvem som i utgangspunktet hadde riktig rolle og dermed tilgang til skjemaet, og om hva som måtte til for å få gitt andre tilgang.

2.3. Henvendelser til svartjenesten i SSB

Svartjenesten i SSB fikk i alt 162 henvendelser/saker fra oppgavegivere. I tillegg var det totalt 73 e-post-saker som ikke inngår i de nevnte 162 henvendelsene, enten fordi saken ikke ble løst, tildelt eller kategorisert.

Av de 162 nevnte henvendelser, gjaldt 35 henvendelser (22 prosent) spørsmål om filbeskrivelse og utfylling av skjema som ble sendt videre til fagansvarlig seksjon i SSB. 29 henvendelser (18 prosent) gjaldt «Finner ikke skjema», mens 24 henvendelser (15 prosent) gjaldt «utsettelse av svarfrist». For mer statistikk og opptellinger fra Svartjenesten basert på loggførte henvendelser, se vedlegg F.

En del av kommunene er vant med å svare på andre undersøkelser i Altinn som man får tilgang til dersom man har Altinn-rollen utfyller/innsender. For disse var det uvant å måtte forholde seg til et litt annet tilgangsregime og andre roller.

Svartjenesten opplevde at mange ikke leser den informasjonen som finnes tilgjengelig i brevet eller på innrapporteringssiden på ssb.no. En bør se nærmere på om det finnes andre måter å få flere til å lese den vesentligste informasjonen på. Et alternativ er å gå via innrapporteringssiden for å få

tilgang til skjemaet, for slik å få oppgavegiverne til å lese mest mulig av det som står der. Svartjenesten vil dessuten da kunne chatte med oppgavegivere ved behov.

2.4. Innrapporterte datafiler

Populasjonen besto i utgangspunktet av ca. 250 enheter. Kommuner og voksenopplæringscentre som bare hadde deltakere som fikk opplæring etter § 4A-2 trengte ikke å rapportere. 40 enheter ba om og fikk fritak fra opplysningsplikt da de kun hadde deltakere etter §4A-2 eller de drev med en opplæring på et høyere nivå enn grunnskole. 21 enheter sendte inn tomt skjema, eller ikke noe skjema, på grunn av at de ikke hadde deltagere. Hvis vi ser bort fra enhetene som ikke hadde deltakere, kan vi altså si at nettopopulasjonen var 189 enheter.

Den opprinnelige fristen for innsending var satt til 2. november. Etter flere henvendelser fra enhetene hvor mange ga uttrykk for at de ikke kunne rekke rapporteringsfristen grunnet generelt stort arbeidspress, ble ny innleveringsfrist satt til 15.11.2022. 148 enheter hadde levert skjemaet til fristen. 64 enheter fikk vedtak om tvangsmulkt, som ble sendt den 22. november. Ved denne utsendingen fikk de ny frist til å levere skjemaet den 30. november. 14 enheter fikk tvangsmulkt sendt ut den 15.12. 3 datafiler var så mangelfulle at de ble forkastet.

Til slutt satt SSB med 172 datafiler, noe som betyr en svarprosent på mer enn 91. Se tabell 2.1. Den høye svarprosenten innebærer at vi har et godt og dekkende grunnlag for de store byene og landet for øvrig.

Tabell 2.1 Innrapporterte datafiler

Utsendingspopulasjon	250
Fritak, ingen deltakere	40
Innsendinger tom fil, ingen deltakere	21
Nettopopulasjon	189
Forkastet pga. feil	3
Tvangsmulkt manglende innsending	14
Godkjente filer	172

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3. Kvaliteten på innleverte datafiler

Datakvalitet henger nøye sammen med det arbeidet som oppgavegiverne gjør når de skal registrere og rapportere opplysninger. Basert på kvaliteten på innleverte datafiler og tilbakemeldinger fra oppgavegiverne, er det grunn til å tro at denne type rapportering var ny for mange. Dersom flere hadde hatt mulighet til å hente ut rapport fra administrativt system ville det gjort arbeidet mindre krevende og bidratt til bedre kvalitet på data.

3.1. De fleste datafiler var mulig å importere

Filbeskrivelsen som ble lagt ut på innrapporteringssiden besto av 14 variabler, med spesifisert type, lengde, koder og beskrivelser (se vedlegg A). Formatet på filen var enten Excel eller kommaseparert fil. Etter mottak av filene gjennomførte SSB en første mottakskontroll for å skille ut datafiler med store feil.

Samtlige enheter som leverte brukte verktøyet Excel for innlevering av sine data. 140 enheter, tilsvarende 81 prosent av alle innleveringer var tilsynelatende på riktig format, eller hadde små feil som lett kunne tilrettelegges for videre behandling. 32 enheter leverte inn datafiler som inneholdt større feil eller mangler. Noen av feilene som forekom var disse:

- **Feilformatering av kolonner i Excel**
- **Registrering av deltakere i stedet for fag per rad**
- **Feilregistrering av fag, trinn og antall timer**

Av enheter som hadde registrert deltakere per rad, hadde noen skrevet inn flere fag i samme Excel-celle, mens noen andre hadde registrert hvert fag i egen kolonne:

Eksempel 1:

NORV012, NORV013, MATV006, MATV007, ENGV005, ENGV006, SAFV004, NATV004
NORV012, NORV013, MATV006, MATV007, ENGV005, ENGV006, SAFV004, NATV004
NORV010, NORV011, MATV003, ENGV003, ENGV004, SAFV003, NATV003

Eksempel 2:

		ENG0030		
NAT0104		ENG0030		
NAT0104	SAF0104	ENG0030	MAT0015	NOR0218
NAT0104	SAF0104	ENG0030	MAT0015	NOR0218

Feilformatering av kolonner i Excel fører ofte til «ufrivillig» feilregistrering. Et eksempel på dette er at ledende nuller forsvinner når en registrerer fødselsnummer, kommunenummer o.l. hvis hele kolonnen ikke er formatert som tekst. Slike feil er vanskelig å oppdage for den som skriver/registrer inn opplysningene, for dette ser en først når den lagrede datafilen åpnes på nytt. I filbeskrivelsen som var lagt ut på innrapporteringens webside var formatet på alle kolonner/felt definert i kolonnen som het «type».

En annen feil som forekom ofte, var tomme rader eller rader som inneholdt informasjon som var kopiert fra veiledningen. Denne typen feil var ikke vanskelig å oppdage og samtidig lett å rette opp.

Manglende registrering av skolens opplysninger (organisasjonsnummer, enhetens navn og kommunenummer) var en annen type feil som forekom ofte. Flere hadde registrert disse opplysningene bare en gang, oftest i første rad.

3.2. Nærmere om feilregistreringer i ulike felt

Etter at mottakskontrollen var gjennomført, leste vi inn filene i statistikkverktøyet vårt (sas) for å se nærmere på dataene, og gjøre nødvendige opprettinger. I det følgende går vi gjennom ulike typer feilregistreringer i hvert enkelt felt eller en gruppe av beslektede felt for å se hva som bør forbedres til den ordinære rapporteringen av individdata fra enheter som driver med grunnskoleopplæring for voksne.

Enhetens organisasjonsnummer, navn og kommunenummer

Som nevnt over var det flere tilfeller av mangelfull registrering av enhetens organisasjonsnummer, navn og kommunenummer. Noen enheter brukte også et annet organisasjonsnummer enn det som var oppgitt i SSBs register. Det var også noen som hadde fylt ut organisasjonsnummer med mellomrom. Organisasjonsnummer, navn og kommunenummer er opplysninger SSB enkelt kan hente og koble mot fra register, slik at dette ikke var et stort problem å løse.

Fødselsnummer

Kolonne 4 i filbeskrivelsen viser til fødselsnummer (11 siffer). Dersom man ikke hadde fødselsnummer, kunne man bruke DUF-nr (12 siffer).

Det var mange ulike typer feil i fødselsnumrene. I noen tilfeller var deltakere registrert kun med fødselsdato, mens noen datafiler inneholdt registreringer av fødselsnummer i feil format. Vi fant tilfeller hvor det var enten strek eller mellomrom mellom fødselsdato og personnummer, 010101-99999 eller 010101 99999. Noen enheter hadde valgt å bruke fiktive personnummer i tillegg til fødselsdato, som f. eks: 010101kvinne, 010101mann. Det var også tilfeller hvor det ble brukt 4 siffer på år i stedet for to som er riktig. Noen av disse feilene ble rettet i den første mottakskontrollen, mens resten ble oppdaget og korrigert etter at det var lest inn i statistikksystemet.

I noen tilfeller var det gjort systematisk feil i fødselsnummer ved at det var laget serie i fødselsnummer i stedet for å kopiere: XXXXXXXX1, XXXXXXXX2, XXXXXXXX3, XXXXXXXX4 etc. Denne feilen ble rettet i statistikksystemet før fødselsnummerleting. Det var 67 521 observasjoner i datafilen som ble lest inn. 3 363 av disse ble korrigert ved mottak pga. seriefeil som beskrevet over.

4 248 observasjoner hadde 12 siffer i fødselsnummer. De fleste av disse var DUF-nr. 3 669 ble koblet mot folkeregisteret og fikk påført fødselsnummer. Se tabell 3.1.

Tabell 3.1 Fødselsnummerkontroll ved mottak

Observasjoner	
Innleste observasjoner	67 521
Korrigerte ved mottak	3 363
Duf-nr påført fødselsnummer	3 669

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Etter kontroll og korrigering ved mottak, ble fila behandlet videre i en automatisk prosedyre for fødselsnummerkontroll og leting. Ved fødselsnummerleting tar vi ugyldige fødselsnummer og søker på fødselsdato og navn for å få treff mot folkeregisteret. Ved denne kontrollen var det 10 616 unike fødselsnummer for de 67 521 observasjonene i datasettet. 10 175 var gyldige, mens 441 var ugyldige. Etter fødselsnummerletingen ble 137 fødselsnummer rettet, og dermed sto det igjen 304 fødselsnummer som var ugyldige. Se tabell 3.2.

Tabell 3.2 Fødselsnummerleting

Unike fødselsnummer totalt	10 616
korrigert ved fødselsnummerleting	137
ugyldig etter fødselsnummerleting	304

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det var 66 skoler som hadde ett eller flere ugyldige fødselsnummer etter fødselsnummerkontroll. De fleste av skolene hadde bare ett eller noen få ugyldige numre. Tre skoler skilte seg imidlertid ut med et høyt antall ugyldige fødselsnummer. Disse tre til sammen hadde mer enn 40 prosent av de ugyldige fødselsnumrene.

Deltakerens for-, mellom- og etternavn

Riktig utfylling av deltakerens for-, mellom- og etternavn er særlig viktig i tilfeller deltakeren er registrert med feil fødselsnummer. Disse feltene sjekkes ofte dersom rapporteringen mangler deltakerens fødselsnummer eller det er rapportert ugyldig fødselsnummer.

På noen filer var det registrert flere fornavn eller mellomnavn. Slik registrering var ikke nødvendigvis feil, men de stemte ikke alltid med folkeregisteret.

Fagkode trinn og modul

Fagkodene som skal benyttes må være gjeldende fagkoder fra læreplanverket. For skoler som er med i forberedende voksenopplæring (FVO) er det egne fagkoder. For skoler/kommuner med gammel ordning er det de ordinære fagkodene fra grunnskolen som skal brukes. Tilbakemeldingene vi har fått tyder på at kjennskap til og bruk av fagkoder varierer mye (se kap. 4.3). Fagkoden skal være 7 siffer lang, og er en kombinasjon av bokstaver og tall, f.eks. **NOR0218** (ordinær) eller **ENGV005** (FVO). Ved kontroll av fagkodene sjekker vi mot [fagkodekatalogen fra Utdanningsdirektoratet](#) som inneholder alle fagkoder.

Mer enn 91 prosent av fagkodene var gyldige ved mottak. Nær 90 skoler hadde en eller flere feil i fagkoder. Noen skoler hadde bare få feil, mens andre hadde feil i alle fagkoder. Mange av feilene i fagkodene er skrivefeil. Noen har brukt små bokstaver i stedet for store. Noen har oppgitt læreplan-koden i stedet for fagkoden. Noen av fagkodene var ugyldige. De som har vært mulig å korrigere har blitt korrigert. På sluttfila er det 540 observasjoner som har ukjent fagkode. Se tabell 3.3.

Tabell 3.3 Fagkoder

	Frekvens	Prosent
Innleste fagkoder	67 521	100,00
Gyldige ved mottak	61 556	91,17
Fagkoder med feil ved mottak som er blitt korrigert	4 144	6,14
Utgåtte fagkoder	1 281	1,90
Fagkoder som ikke var mulig å rette	540	0,80

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Noe mer enn halvparten av alle fagkodene ble oppgitt som FVO-fagkoder. Siden 91 prosent av fagkodene var gyldige ved mottak og de fleste feilene var skrivefeil som lot seg rette, kan vi anta at modul avledet fra fagkode er av relativt god kvalitet. Dersom vi hadde bedt om at skolene skulle rapportere modul ville vi i tillegg kunnet kontrollere mot fagkode. For deltakere i modulbasert opplæring var de vanligste modulene 3 og 4 med til sammen 67 prosent av observasjonene. 474 observasjoner ble registrert på fagkoden NORV007, grunnmodul for språklige minoriteter. Denne fagkoden har ikke modul, men vi har valgt å registrere den som G. Se tabell 3.4.

Tabell 3.4 Modul

Modul	Frekvens	Prosent
Total	34 609	100,00
4	12 754	36,85
3	10 816	31,25
2	6 727	19,44
1	3 838	11,09
G	474	1,37
Gammel ordning/ugyldig fagkode (32 912)		

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For deltakere etter gammel opplæringsordning skulle trinn registreres på hver deltaker, under hver fagkode. Fagkoder fra forberedende voksenopplæring er inndelt i modul, og skulle følgelig ikke rapportere trinn eller modul. Ved mottakskontrollen i SSB har vi også avledet trinn ut fra fagkoden som er oppgitt. I tabell 3.5 har vi laget en frekvens hvor vi ser trinn (innsendt) mot trinn (avledet).

Tabell 3.5 Trinn innsendt mot trinn avledet av fagkode

Trinn(innsendt)	Uoppgitt	Trinn (avledet)										Total
		1.trinn	2.trinn	3.trinn	4.trinn	5.trinn	6.trinn	7.trinn	8.trinn	9.trinn	10.trinn	
Uoppgitt	777	204	626	345	1757	460	155	1 965	57	135	1 015	7 496
Ugyldig	3	0	0	0	0	0	0	0	20	86	278	387
1.trinn	0	105	0	0	0	0	0	0	191	0	0	296
2.trinn	0	1	19	0	0	0	0	0	5	278	66	369
3.trinn	0	0	6	20	0	0	1	0	0	1	322	350
4.trinn	0	0	2	0	708	0	69	0	3	0	54	836
5.trinn	0	0	0	0	0	163	0	0	0	0	0	163
6.trinn	0	0	0	0	0	0	25	0	0	0	0	25
7.trinn	0	0	0	0	0	2	0	1 884	168	0	15	2 069
8.trinn	42	8	0	17	0	13	0	26	2 956	104	328	3 494
9.trinn	6	11	0	0	0	0	0	0	2	4 285	1 055	5 359
10.trinn	357	45	16	0	0	1	0	0	5	176	11 468	12 068
Total	1 185	374	669	382	2 465	639	250	3 875	3 407	5 065	14 601	32 912

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fra tabell 3.5 kan vi se at det i hovedsak er godt samsvar mellom innsendt trinn og avledet trinn, med noen unntak. For eksempel er det 191 observasjoner som har 1. trinn innsendt, men 8. trinn avledet. Den samme feilen finner vi på 2. trinn og 3. trinn der fagkode for 9. og 10. trinn er benyttet. Ved nærmere undersøkelse viste det seg at det er to skoler som trolig har ført feil trinn på disse observasjonene.

7 500 observasjoner, eller 23 prosent manglet innsendt trinn. To skoler stod for 75 prosent av de som manglet trinn. 387, eller i overkant av én prosent av observasjonene rapporterte en ugyldig kode for trinn.

Ungdomstrinnet (8.-10. trinn) er de vanligste trinnene, hvor 64 prosent av alle observasjoner ble rapportert. Barnetrinnet (1.-7. trinn) har relativt få observasjoner, det største er 7. trinn med 2069 observasjoner, eller 6 prosent av alle. Et annet mønster man kan se, er at relativt mange er ført på trinn 4, 7 og 10. Dette er spesielt tydelig dersom man ser på avledet trinn. Det at mange er ført på 4. og 7. trinn kan ha sammenheng med at skolene organiserer undervisningen etter en grovere trinninndeling (småskoletrinn, mellomtrinn) enn enkelttrinn, og da benytter fagkode for det høyeste trinnet i denne grovere trinninndelingen (se også kapittel 4.3). Dette er nok på samme måte for toppen man ser for 10. trinn, men det er trolig også en del institusjoner som har benyttet 10. trinn fagkoder for undervisning på småskole- eller barnetrinnet i tillegg. 48 institusjoner som gir opplæring etter gammel ordning, har utelukkende rapportert inn deltakere på 10. trinn fagkoder.

Elevers start- og sluttdato

I filbeskrivelsen var det beskrevet at elevens start- og sluttdato for en gitt fagkode i perioden 1.10. – 30.9 skulle rapporteres på dette formatet: ååååmmdd.

Mange skoler hadde oppgitt start- og sluttdato på feil format (se tilbakemeldinger fra skolene om datoformat i kapittel 4.3). 60 skoler hadde en eller flere feil i startdato. 25 prosent av alle startdatoene var på feil format. De fleste av disse kunne korrigeres til riktig format. Noen datoer var ikke mulig å korrigere fordi de var mangelfulle eller åpenbart feil. Se tabell 3.6.

Tabell 3.6 Startdato

Startdato	Frekvens	Prosent
Innleste startdatoer	67 521	100,00
Korrigerede startdatoer	15 084	22,34
Ugyldige startdatoer	1 866	2,76

Kilde: Statistisk sentralbyrå

80 skoler hadde feil format i sluttdato. 24 prosent av sluttdatoene var på feil format. Noen datoer var ugyldige fordi de var utenfor referanseperioden og kunne ikke korrigeres. Noen hadde oppgitt sluttdato i 2023, som ikke er gyldig i denne undersøkelsen. I sluttdato er også blank gyldig. Se tabell 3.7.

Tabell 3.7 Sluttdato

Sluttdato	Frekvens	Prosent
Innleste sluttdatoer	67 521	100,00
Korrigerede sluttdatoer	8 335	12,34
Ugyldige sluttdatoer	7 752	11,48

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Riktig utfylling av datofelt begrenser seg ikke til å bruke riktig datoformat. Sluttdato bør ha en senere dato enn startdato. 238 observasjoner hadde sluttdato tidligere enn startdato. Det er 0,35 prosent av alle observasjoner. Se tabell 3.8.

Tabell 3.8 Samsvar mellom startdato og sluttdato

Innleste observasjoner	67 521
Senere startdato enn sluttdato	238

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Antall timer

Institusjonene var bedt om å rapportere antall gjennomførte undervisningstimer i perioden 1.10. – 30.9 per fagkode per deltager. Gyldig fravær blir regnet med i timetallet. I rapporteringen var det lagt til grunn at en undervisningstime tilsvarer 45 minutter.

Det er ikke de samme krav til organisering av grunnskoleopplæring for voksne som det er for ordinær grunnskoleopplæring. For eksempel er det ikke krav om å føre fravær for voksne som tar grunnskoleopplæring. Rutinene for å føre fravær varierer mye blant skolene.

Noen skoler kunne ikke skille timetallet på fag, men har i stedet ført totalt timetall for deltakerne. Nær 22 prosent av observasjonene har 0 eller uoppgitt timeantall i dette feltet. Hele 48 institusjoner har noen observasjoner med manglende timetall.

Som det fremgår av tabell 3.9 er det også en del observasjoner med svært høyt timetall gitt at rapporteringen skal være for timer per fagkode per deltager. 872 observasjoner med over 1000 timer fordeler seg på 15 institusjoner, hvorav 465 er hos én institusjon.

Tabell 3.9 Timer innrapportert per fagkode

Timetall	Frekvens	Prosent	Kumulativ prosent
Uoppgitt	6 301	9,33	9,33
0 timer	2 139	3,17	12,50
1-10 timer	5 824	8,63	21,13
11-20 timer	5 487	8,13	29,26
21-30 timer	7 093	10,50	39,76
31-50 timer	7 090	10,50	50,26
51-100 timer	9 281	13,75	64,01
101-200 timer	15 876	23,51	87,52
201-500 timer	5 929	8,78	96,30
501-1000 timer	1 629	2,41	98,71
over 1000 timer	872	1,29	100,00

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Basert på kommentarer fra en del av rapportørene og gjennomgang av dataene fremgår det at en del av de høye timetallene for observasjoner på fagkodenivå skyldes at voksenopplæringsinstitusjonene har rapportert deltakernes totale timetall i perioden, ikke kun timetallet for den aktuelle fagkoden. Dette gir seg også utslag i at vi får et ulogisk høyt timetall for enkelte deltakere når vi summerer timene deres over alle fagkodene de er rapportert inn med. 339 personer for timer totalt på over 3000, og disse fordeler seg på 12 rapporterende institusjoner, hvorav to institusjoner har 104 av disse hver. 688 personer mangler timetall for alle fagkodene de er rapportert på, og disse fordeler seg på 18 institusjoner, hvorav 424 er hos én institusjon.

Tabell 3.10 Timer totalt summert per person (N=10593)

Timetall	Frekvens	Prosent	Kumulativ prosent
Uoppgitt	688	6,49	6,49
0 timer	76	0,72	7,21
1-10 timer	126	1,19	8,40
11-20 timer	105	0,99	9,39
21-30 timer	351	3,31	12,70
31-50 timer	286	2,70	15,40
51-100 timer	546	5,15	20,56
101-200 timer	1 441	13,60	34,16
201-500 timer	1 552	14,65	48,81
501-1000 timer	3 293	31,09	79,90
1001-2000 timer	1 646	15,54	95,44
2001-3000 timer	144	1,36	96,80
3001-5000 timer	121	1,14	97,94
over 5000 timer	218	2,06	100,00

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For personer som har et totalt timetall som ikke blir opplagt for høyt kan det likevel være forekomst av at institusjonene har rapportert deltakerens totale timetall fremfor timetallet per fag. Det er imidlertid utfordrende å si med sikkerhet om så er tilfelle. I tabell 3.11 ser vi nærmere på hvor mange deltakere som står med samme timetall for alle fagkoder de er rapportert på. Personer med uoppgitt timetall eller kun én fagkode er holdt utenfor i denne oversikten. Det er her verd å merke seg at det store flertallet av deltakere ikke har samme timetall for alle fagkoder. For personer med svært høye timetall (3000+) totalt er det imidlertid slik at samme timetall i stor grad er blitt rapportert for alle fagkoder, og dette har gitt seg utslag i den høye totalsummen. Ved 17 institusjoner har mer enn 85 prosent av deltagerne samme timetall i alle fag.

Tabell 3.11 Timer totalt summert per person etter hvorvidt personen har samme timetall på alle fagkoder (N=9068). Personer med uoppgitt timetall og kun én fagkode er holdt utenfor

Timetall	Frekvens i alt	Ikke samme timetall alle fagkoder	Samme timetall alle fagkoder
0 timer	61	0	61
1-10 timer	94	47	47
11-20 timer	61	41	20
21-30 timer	235	217	18
31-50 timer	207	146	61
51-100 timer	448	376	72
101-200 timer	1223	1038	185
201-500 timer	1443	1225	218
501-1000 timer	3190	3103	87
1001-2000 timer	1625	1575	50
2001-3000 timer	142	103	39
3001-5000 timer	121	4	117
over 5000 timer	218	7	211

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Rapportering på timer var nok det skolene hadde mest arbeid og utfordring med å fullføre. Vi vurderer at datakvaliteten på dette feltet er for dårlig til at vi kan lage offisiell statistikk over timer i opplæring. Ved fremtidig rapportering bør man heller vurdere en forenklet timetallsrapportering, f.eks. kun be om deltakerens totale timetall i perioden, ikke per fagkode.

Fullførtkode

Følgende fullførtekoder skulle benyttes for hver fagkode i innrapporteringen:

- 8 = Fullført. Benyttes for alle som fyller de krav som stilles for fullføring av opplæringstilbudet han/hun har deltatt på.
- 2 = Avbrutt. Benyttes for deltakere som har avbrutt opplæringstilbudet i perioden.
- 0 = Holder på. opplæringstilbudet er ennå ikke avsluttet (dvs. ikke avbrutt eller fullført) ved utgangen av perioden (per 30.9).

46,7 prosent av observasjonene var fag der deltakeren holdt på med opplæringen, 33,6 prosent var fag med fullført opplæring, og 17 prosent var fag der deltakeren hadde avbrutt opplæringen. I underkant av 3 prosent manglet fullførtekode eller var ført med en ugyldig kode.

Tabell 3.12 Fullførtekoder

Fullførtekode	Frekvens	Prosent	Kumulativ prosent
0 (Holder på)	31505	46,66	46,66
8 (Fullført)	22693	33,61	80,27
2 (Avbrutt)	11487	17,01	97,28
Uoppgitt	1639	2,43	99,71
Ugyldige koder	197	0,29	100,00

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Observasjonene med uoppgitt eller ugyldig fullførtekode fordeler seg på 37 institusjoner. Ved 11 institusjoner var mer enn halvparten av alle fullførtekodene uoppgitt eller ugyldig.

Vi har tidligere påpekt at det er utfordringer med kvaliteten på sluttdato-opplysningene i de mottatte dataene. Ved korrekt rapportering av sluttdato ville vi forvente logisk samsvar med sluttdato og fullførtekode. For de som har fullførtekode 2 (avbrutt) og 8 (fullført) forventer vi sluttdato, men for de som har 0 (holder på) forventer vi ingen sluttdato. Når vi kjører en frekvens på oppgitt sluttdato (kun gyldige datoer) med fullførtekode ser vi at 90,4 prosent av observasjonene med fullførtekode 8 (fullført) har en oppgitt sluttdato og at 98,8 prosent av observasjonene med

fullførtkode 2 (fullført) har en oppgitt sluttdato. Det er imidlertid også 16,4 prosent av observasjonene med fullførtkode 0 (holder på) som feilaktig står med en oppgitt sluttdato.

Tabell 3.13 Samsvar mellom sluttdato og fullførtkode

Fullførtkode	Sluttdato (gyldig) ikke oppgitt	Sluttdato (gyldig) oppgitt	Total	Prosent sluttdato (gyldig) ikke oppgitt	Prosent sluttdato (gyldig) oppgitt
0 (Holder på)	26351	5154	31505	83,64	16,36
8 (Fullført)	2175	20518	22693	9,58	90,42
2 (Avbrutt)	140	11347	11487	1,22	98,78
<i>Uoppgitt</i>	1289	350	1639	78,65	21,35
<i>Ugyldige koder</i>	73	124	197	37,06	62,94

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Totalt sett er det 7469 (11,4 prosent) av de 65685 observasjonene med fullførtkode 0, 8, 2 som har en kombinasjon med oppgitt sluttdato som ikke er i logisk samsvar med fullførtkoden. I disse tilfellene kan årsaken til manglende samsvar både ligge i feilført fullførtkode og i feilført sluttdato. Gitt utfordringene vi har sett i dateringsvariablene er det nærliggende å anta at et flertall skyldes feilført sluttdato.

Sluttårsak

Rapporteringen inkluderte også et felt om årsaken til at deltakeren sluttet i faget i perioden. Dette feltet er kun relevant der fullførtkode er 2 (avbrutt). Kodene for sluttårsak var 1=Permisjon, 2=Arbeid, 3=Utdanning og 4=Annet. De fleste observasjoner med fullførtkode 2 (avbrutt) har blitt tilordnet en sluttårsak, men hele 79 prosent er registrert med sluttårsak 4 (annet). Noen observasjoner er også feilkodet. Blant observasjonene med fullførtkode 8 (fullført) har 11,9 prosent blitt rapportert med en sluttårsak. Tilsvarende har 2,1 prosent med fullførtkode 0 (holder på) blitt rapportert med en sluttårsak. Samlet sett, og særlig grunnet den høye andelen som er ført med sluttårsak 4 (annet), er det begrenset hva man kan bruke disse opplysningene til annet enn å si at i mange tilfeller ser institusjonene ut til ikke å kjenne til sluttårsaken.

Tabell 3.14 Fullførtkoder

Fullførtkode	Sluttårsak					Ugyldige kode	Total
	Uoppgitt	4=Annet	3=Utdanning	1=Permisjon	2=Arbeid		
0 (Holder på)	30854	8	27	111	21	484	31505
8 (Fullført)	19990	1348	1150	33	80	92	22693
2 (Avbrutt)	139	9072	639	762	713	162	11487

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.3. Samsvar med grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Siden referanseperioden for innsamlingen gikk over to skoleår, var det ikke forventet at totalt antall deltakere ville samsvare med en årgang for GSI. Hvis vi derimot tar et uttrekk av deltakere med startdato 1. oktober 2021 eller tidligere ville vi forvente samsvar med GSI tallene fra 2021/2022. Svakheter i dateringsvariablene og andre forskjeller i rutiner ved rapportering til GSI versus i denne pilotrapporteringen vil imidlertid kunne gi avvik.

Totalt er det 1572 færre deltagere i vår rapportering sammenlignet med GSI, 7349 versus 8921, når vi begrenser ut ifra startdato. Ved sammenligning på kommunenivå finner vi at 24 kommuner har samsvar med GSI innenfor maks 1 prosent differanse. For øvrige kommuner finner vi at 32 kommuner har flere deltagere enn i GSI, mens 105 kommuner har færre deltagere sammenlignet med GSI.

4. Spørsmål og tilbakemeldinger fra enheter

Rapporteringsenhetene er grunnsteinene i en fremtidig statistikk over voksne i grunnskoleopplæring. Hvordan de opplever rapporteringen har stor betydning for kvaliteten på datafiler de rapporterer til SSB. Tilbakemeldinger fra oppgavegiverne er en viktig del av evalueringen etter en pilotrapportering.

Dette kapitlet bygger på tre kilder:

- Henvendelser på e-post eller telefon til svartjeneste
- Henvendelser e-post eller telefon direkte til ansvarlig fagseksjon i SSB
- Kommentarfeltet på datafilen

4.1. Typiske spørsmål til SSB

De aller fleste henvendelser var rettet til Svartjenesten i SSB. Henvendelser var både av teknisk og statistikkfaglig art. De tekniske spørsmålene gikk i hovedsak ut på å finne skjema, finne andre dokumenter, utkvittering av enheten o.l., mens de statistikkfaglige spørsmål omhandlet registrering av deltakere, fagkoder, trinn o.l.

Eksemplene under var typiske for henvendelsene SSB fikk fra enhetene. Vi har sortert disse etter noen stikkord:

Utkvittering/utsatt frist

- Vi har ingen elever etter §4a-1, må vi rapportere likevel?
- Andre enheter rapporterer våre deltakere, bør vi også rapportere?
- Vi har ikke fagsystem som kan ta ut en rapport per nå, så dette må gjøres manuelt.
- Ønsker å få utsatt fristen for levering.

Finner ikke dokumenter

- Vi har veiledningen, men finner ikke skjemaet i innboksen vår på Altinn.
- Varsel i Altinn er problematisk, siden informasjonen ikke alltid når rektor ved voksenopplæringen.
- Postmottak i kommunene bør benyttes til slike oppgaver.

Trenger faglig veiledning

- Vi har ikke mulighet til å skille mellom gyldig og ugyldig fravær. Betyr det da at vi kun skal rapportere på de antall timer som eleven har fått tilbudt hos oss?
- Skal vi benytte fagkodene for den modulen som deltakerne per 30.9.2022 er på? Og skal vi registrere alle fagkodene, eks. matte har tre på modul 4 (felles, skriftlig og muntlig)?
- Skal vi legge inn datoen for når deltakeren startet på FVO (eks. startet på grunnmodul/M1 02.02.2019)? Eller startdato på den modulen deltakeren er på når perioden for rapporteringen starter?
- Hva betyr gitt fagkode?
- Skal de som avslutter Modul 4 våren 2023 ikke rapporteres med sluttdato?
- Skal ordinære grunnskoler for voksne, som driver med opplæring etter Opplæringsloven, bruke samme fagkoder som FVO?
- Kan vi operere med samme fagkoder og trinn som vi gjør i FVO?
- Skal vi rapportere timer for hvert enkelt fag den enkelte elev har gjennomført?
- Skal vi føre inn en linje per elev per fagkode?

- Betyr kolonnen for «timer» gjennomførte timer? (i FVO rapporterer vi på tilbudte timer, gjennomførte timer/fravær)
- For de som har gått begge årene, føres samlet antall timer i faget, men den høyeste fagkoden?
- Sluttårsak- her er det kun 4 kategorier. Skal vi bruke «annet» som kategori for alle dem vi ikke vet sluttårsaken til?

4.2. Tilbakemeldinger og innspill fra enhetene som bør tas med videre

De aller fleste henvendelsene fra enhetene gjaldt spørsmål av typen som ble skissert i delkapittel 4.1. I tillegg var det noen enheter som ga uttrykk for sin misnøye med rapportering og hadde innspill til forbedringer av denne. Tilbakemeldinger og innspill som vi fikk fra noen enheter, kan oppsummeres slik:

- Det var mangelfull informasjon om prosjektet i forkant- merarbeidet kom som en overraskelse på kommunene.
- Arbeidsgruppa som var nedsatt for å vurdere prosjektet i forkant hadde advart og fortalt at Visma-fagsystemet vårt ikke kunne ta ut rapporter på det SSB ba om.
- Rapporten ber om mange av de samme informasjonene som FVO-skolene rapporterer inn til ideas2evidence hvert halvår: hvorfor ikke samkjøre?
- Rapporten er bygd opp på en annen måte, lignet ikke på oppsettet til ideas2evidence, det er derfor ikke mulig å kopiere inn informasjonene (f.eks. mht. til datoer).
- Oppstart- og sluttdatoer fulgte ikke skoleruta, og gjorde det vanskelig å telle for oss.
- All elevinformasjon mht. fravær måtte telles manuelt.
- Rapporten var meget tidkrevende.
- Staten pålegger nå kommunene mange nesten like rapporteringer i året (IMDi: beregningsutvalget, Udir: GSI, Statsforvalteren: norsk og samfunnskunnskap og SSB: hvorfor kan ikke disse samkjøres mer?)

Det er tydelig at enhetene savner skoleadministrative fagsystemer som gjør at de på en enkel måte kan kjøre ut datafiler som skal rapporteres videre til SSB og andre. Samkjøring av lignende rapporteringer er en god idé som tidligere har vært diskutert i dette prosjektet. Utfordringen her er at det ligger ulike lovhjemler til grunn for ulike rapporteringer avhengig av forvaltningsorgan og formålet med rapportering.

4.3. Tilbakemeldinger og innspill via kommentarfeltet på skjema

Tematisk oppsummering av innspill fra kommentarfeltet i skjemaet:

Tilgang: Mange oppgavegivere uttrykker at de hadde store problemer og brukte lang tid på å få riktig tilgang, slik at de kunne rapportere skjemaet via Altinn.

Oppgavebyrde: Mange oppgavegivere uttrykker at oppgavebyrden var stor. Mange har måttet gjort registreringen manuelt, siden det ikke finnes muligheter for å ta ut rapporter fra administrativt system.

Referanseperiode: Flere uttrykker at det å telle elever/timer/fag over to skoleår har gjort arbeidet vanskelig. Dersom perioden fulgte skoleåret fra august til juni vill det være lettere.

Fagkoder: Tilbakemeldingene vi har fått tyder på at kjennskap til og bruk av fagkoder varierer. En skole skriver: «Fagkoder brukes sjelden før karaktergivning.» Det er også tilbakemeldinger om at fagkodene på Utdanningsdirektoratets nettsider var lite tilgjengelig. Ønskelig med bedre veiledning

på f.eks. muntlig/skriftlig fagkoder etc. Noen deltakere får opplæring av grunnleggende ferdigheter, og føres ikke på en bestemt fagkode.

Start/sluttdato: Mange tilbakemeldinger om at det er utfordrende å føre start og sluttdato på fagkoder. Mange rapporterer at datoformatet i filbeskrivelsen er en utfordring, siden denne er forskjellig fra administrativt system.

Modul/trinn: Noen rapporterer elevene på hovedtrinn 1-7. trinn, dvs. 4. og 7. trinn. Deltakere er i blandede grupper og det er vanskelig å skille trinn. Deltakere gjennomfører som regel hele grunnskole på 1-4 år og har opplæring på flere trinn gjennom året.

Timer/fravær: Noen har ikke mulighet til å føre opp timetall per fag, men kun totalt timetall. Flere uttrykker at en time bør føres som 60 minutter, og ikke 45 som SSB har bedt om. Noen har ikke mulighet til å skille ut fravær etter fag. Flere bemerker at de ikke har hjemmel til å føre fravær for voksne i grunnskoleopplæring. Det er flere som ikke har mulighet til å registrere gjennomførte timer. De har i stedet ført tilbudte eller planlagte timer.

Fullført: Ikke alle skoler har rutiner for å merke deltagerne som fullført. Noen markerer fullført per deltaker, og ikke per fag.

5. Oppsummering og anbefaling

5.1. Forberedelser og datafangst

Voksenopplæringscentre og kommuner fikk tilsendt varselbrev om rapportering i slutten av august 2022, og rapporteringsperioden var fra begynnelsen av oktober til midten av desember. Denne rapporteringen var helt ny for de som skulle rapportere, og det var derfor forventet at både svartjenesten og ansvarlig fagseksjon i SSB skulle få en del henvendelser. Svartjenesten i SSB tok seg av de aller fleste henvendelsene, mens fagseksjonen svarte på faglige henvendelser.

Med tanke på at dette var en helt ny rapportering for voksenopplæringsenhetene må det sies at datainngangen var tilfredsstillende når over 90 prosent leverte filer som SSB kunne lese inn i statistikksystemet. På grunn av at dette var første rapportering var det imidlertid noen som var forsinket. Som følge av det ble også den opprinnelige fristen utsatt.

Mange av de som SSB var i kontakt med i løpet av innsamlingen ga uttrykk for at de ikke hadde mulighet til å ta ut de etterspurte dataene fra fagadministrativt system, og at det dermed måtte gjøres mye manuelt arbeid. Dette er tidkrevende og gir også større risiko for feil i data. De fleste datafilene SSB mottok kunne leses inn i statistikksystemet uten mye oppretting, men ikke alle. Det viste seg også snart at det var en god del feil i de enkelte variablene som fødselsnummer, fagkode, startdato osv. Feil i grunnlagsfiler har medført mye arbeid etter mottak for å korrigere datafilene. Dersom det blir utviklet en rapport som enkelt kan tas ut fra det administrative systemet, vil det gjøre arbeidet for oppgavegiverne mye enklere, og samtidig gi bedre datakvalitet for mottaker. En forenkling av selve rapporteringen vil også trolig gjøre rapporteringen lettere og gi bedre data allerede ved mottak.

5.2. Datakvalitet

Filbeskrivelse, maler og annet veiledningsmaterieell ble lagt ut på innrapporteringssiden på SSB sine nettsider før innrapporteringen startet. De aller fleste datafilene SSB mottok var mulig å lese inn i statistikksystemet uten store justeringer. Noen filer måtte bearbeides noe før innlesing på grunn av feil. Noen datafiler inneholdt større feil som måtte rettes manuelt før innlesing. Etter at mottakskontrollen var gjennomført, leste vi inn filene i statistikkverktøyet vårt for å se nærmere på dataene, og gjøre nødvendige opprettinger. Alle felt ble kontrollert fortløpende og eventuelt rettet.

Datakvaliteten varierte mye fra felt til felt. Fødselsnummer er en av de sentrale feltene, siden det er nøkkelen til identifikasjon av deltakerne. Når vi har et gyldig fødselsnummer kan vi koble på bakgrunnsvariabler som kjønn, alder, innvandringsstatus osv. Ved mottak var det en del feil i fødselsnummer. Noen oppga også DUF-nr i stedet for fødselsnummer. Mange av feilene lot seg rette i statistikksystemet, og noen ble rettet ved fødselsnummerleting. Sluttkvaliteten på fødselsnummer ble bra, i overkant av 300 ugyldige fødselsnummer ut av 10 800. **Dermed har vi et godt grunnlag for å koble på flere opplysninger om deltakerne som tar voksenopplæring. Alder, kjønn, innvandringsstatus, fødeland, botid er opplysninger som kan kobles på deltakerne, og gi oss et enda bedre grunnlag for videre statistikk og analyse.**

Alle deltagerne skulle føres opp med en linje for hvert fag de deltok på i perioden. Erfaringene vi har fått fra prøverapporteringen tyder på at kjennskap til og bruk av fagkoder varierer mye blant skolene. De aller fleste fagkodene vi mottok var gyldige, over 90 prosent. Likevel hadde over halvparten av alle skolene feil i fagkodene. De fleste av fagkodene som var feil lot seg korrigere, og etter korrigering var det bare 540 fagkoder av 67 500 som ikke var gyldige. Startdato og sluttdato var også felter med feil i, de aller fleste var formatfeil. De fleste formatfeilene var mulig å korrigere, slik at de aller fleste har fått en gyldig dato. For sluttdato er det imidlertid over 10 prosent igjen med

ugyldig dato, og blant observasjonene med gyldig sluttdato er det også nær 7 500 observasjoner med oppgitt sluttdato som ikke logisk samsvarer med fullførte koden.

Sluttårsak var i stor grad satt til «annet», og dette reduserer nytteverdien av denne variabelen, da annet nok i stor grad reflekterer at institusjonene ikke kjenner til sluttårsaken.

5.3. Anbefalinger

Ved å gjennomføre en prøverapportering av voksne i grunnskoleopplæring høsten 2022 har SSB gjort seg verdifulle erfaringer som gir grunnlag for å videreutvikle og forenkle fremtidig rapportering. Erfaringene har vi fått både fra direkte tilbakemeldinger fra oppgavegiverne og også fra mottak og bearbeiding av innsendte data. SSB mener at en slik videreføring av rapportering er ønskelig da dataene gir et grunnlag for å utvikle ny statistikk som styrker samfunnets faktagrunnlag på området. Ved videreføring av innrapportering om voksne i grunnskoleopplæring, anbefaler SSB ved neste innsamling å:

- Videreføre rapporteringen via Altinn, men gjøre noen endringer med hensyn til tilgang, slik at det skal være lettere for de som rapporterer å få riktig tilgang.
- Endre referanseperioden. I prøverapporteringen valgte vi referanseperiode 01.10 – 30.09. Erfaringene vi har gjort og særlig tilbakemeldinger fra oppgavegivere støtter at referanseperioden bør endres slik at den følger skoleåret, dvs. 01.08 – 31.07. Dette vil forenkle rapporteringen betraktelig særlig med tanke på antall enheter, deltakere, fagkoder og timetall.
- Mye tyder på at dersom det er mulighet for å hente ut en ferdig rapport fra det administrative systemet vil oppgavebyrden bli betraktelig mindre og gi bedre kvalitet på data. Det bør derfor være en dialog mot leverandører av administrative system for om mulig få til en slik løsning for en større del av skolene på sikt.
- Forenkle rapportering på timetall. I stedet for at timetallet skal rapporteres for hvert enkelt fag, rapporterer skolene bare totalt antall timer for den enkelte deltaker i perioden. Timetallet oppgis i 60 minutters enheter i stedet for 45, slik at det er samsvar med tellingen i GSI.
- Forenkling av rapportering ved ikke å samle inn data om fullføringsstatus per fag. For modulbasert opplæring vil det være aktuelt med fullføringsstatus per modul.
- Forenkling av rapportering om sluttårsak. Sluttårsak samles ikke inn per fag, men per person, og da kun for deltakere som har avbrutt grunnskoleopplæringen i perioden.
- Endre datoformatet på filbeskrivelsen, slik at det i størst grad er i samsvar med datoformatet i administrative systemer ved skolene.
- Grunnet forskjeller i organisering og tilgjengelighet av opplysninger vil det være aktuelt å ha egen filbeskrivelse for modulbasert voksenopplæring og ordinær voksenopplæring etter gammel ordning. For modulbasert opplæring, som fra skoleåret 2024/2025 vil være hovedorganiseringsform for voksenopplæringen, vil det være aktuelt å samle inn noe mer detaljer enn for voksenopplæring etter gammel ordning (f.eks. fullføringsstatus per modul som nevnt over).
- Resultater fra individrapporteringen bør publiseres for hele referanseperioden for innsamlingen, ikke som et tverrsnitt (f.eks. aktive deltakere per 1.10) basert på filtrering på startdato. Dermed unngår man at det eventuelt publiseres to ulike tall for voksne i grunnskoleopplæring per 1.10 (GSI sine aggregerte data versus tall basert på individrapportering).

Referanser

Vurdering av alternative individrapporteringer, Statistisk sentralbyrå 2018, Notater 2018/47.

<https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/attachment/371749?ts=1679d003218>

Tuhus, Per Torstein og Moafi, Hossein (2022): *Voksne i grunnskoleopplæring – Veien til innhenting av individdata*, Statistisk sentralbyrå 2022, Notater 2022/19.

<https://www.ssb.no/utdanning/voksenopplaering/artikler/voksne-i-grunnskoleopplaering/attachment/inline/f8f9adf-dd01-45c0-ba60-f9d1492cb978:a846e1e785e9a92747e9e18168d87628dad82fbc/NOT2022-19.pdf>

Vedlegg A: Filbeskrivelse

Nr	Felt	Type	Lengde	Koder og beskrivelser
1	Organisasjonsnummer	Tekst	9	Organisasjonsnummer som skolen har fått tildelt i Enhetsregisteret
2	Virksomhetens navn	Tekst	100	Skolens navn slik det framgår av Enhetsregisteret
3	Virksomhetens kommunenummer	Tekst	4	Skolens kommunenummer
4	Fødselsnummer	Tekst	11	Deltakerens fødselsnummer. På formen: ddmmaaåppppp For de som kun har DUF-nr, benyttes dette i rapporteringen.
5	Etternavn	Tekst	100	Etternavn
6	Fornavn	Tekst	100	Fornavn
7	Mellomnavn	Tekst	100	Mellomnavn
8	Fagkode	Tekst	7	Fagkodene som skal benyttes må være gjeldende fagkoder fra læreplanverket, se Utdanningsdirektoratets nettsider . Eks: NORV007
9	Trinn	Tekst	2	Trinn. Opplæringen organiseres litt ulikt med tanke på trinn, og det er ikke nødvendigvis slik at en fagkode kan knyttes til ett enkelt trinn. I løpet av en tellingsperiode kan en elev gå fra et trinn til et annet uten at fagkode endres. I slike tilfeller er det det høyeste trinnet som skal rapporteres.
10	Elevens startdato	Tekst	8	Startdato for en gitt fagkode På formen: ååååmmdd
11	Elevens sluttdato	Tekst	8	Sluttdato for en gitt fagkode. Gjelder for fullført og avbrutt i perioden 1.10. – 30.9 (dvs. med fullførtkode 8 eller 2) På formen: ååååmmdd
12	Antall timer	Heltall	5	Antall gjennomførte undervisningstimer i perioden 1.10. – 30.9. Gyldig fravær blir regnet med i timetallet. 1 time = 45 minutter.
13	Fullførtkode	Tekst	1	8 = Fullført. Benyttes for alle som fyller de krav som stilles for fullføring av opplæringstilbudet han/hun har deltatt på 2 = Avbrutt. Benyttes for deltakere som har avbrutt opplæringstilbudet i perioden 0 = Holder på. opplæringstilbudet er ennå ikke avsluttet (dvs. ikke avbrutt eller fullført) ved utgangen av perioden (per 30.9)
14	Sluttårsak	Tekst	100	Årsaken til at eleven sluttet. 1=Permisjon 2=Arbeid 3=Utdanning 4=Annet

Vedlegg B: Metadata for utsending og utsendingsmaterieil

Tabell B1 Delregister 21979 for utsending til underenheter

Nr	Type utsendelse	Dato planlagt utsendt	Svarfrist	Utsendings nivå	Antall
1	Informasjonsbrev	29.08.2022		Virksomhet	195
2	Hovedutsending skjema	03.10.2022	02.11.2022	Virksomhet	220
3	Vedtak opplysningsplikt	03.10.2022	02.11.2022	Foretak	182
4	Frittstående varsel	10.10.2022		Virksomhet	184
5	Påminnelse	25.10.2022	15.11.2022	Foretak	159
6	Vedtak om tvangsmulkt	22.11.2022	30.11.2022	Foretak	42
7	Oversending SI	15.12.2022			9

Tabell B2 Delregister 21980 for utsending til foretak/kommuner

Nr	Type utsendelse	Dato planlagt utsendt	Svarfrist	Utsendings nivå	Antall
1	Informasjonsbrev	29.08.2022		Foretak	47
2	Hovedutsending skjema	03.10.2022	02.11.2022	Foretak	48
3	Vedtak opplysningsplikt	03.10.2022	02.11.2022	Foretak	47
4	Frittstående varsel	10.10.2022			0
5	Påminnelse	25.10.2022	15.11.2022	Foretak	44
6	Vedtak om tvangsmulkt	22.11.2022	30.11.2022	Foretak	22
7	Oversending SI	15.12.2022			5

Vedlegg C: Varselbrev om rapportering

U.off. iht. offl. § 13 jf. stl. § 8

Organisasjonsnummer: 974578476

ASKER KOMMUNE INTRODUKSJONSSENTER NORD
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Kongsvinger, 29. august 2022
Vår ref.: 22/1344
Avdeling for metodeutvikling og datainnsamling

Varsel om kommende rapportering av voksne i grunnskoleopplæring

Statistisk sentralbyrå (SSB) trenger individdata fra alle voksenopplæringsenheter og kommuner for å videreutvikle offisiell statistikk om grunnskoleopplæring for voksne. Denne datainnsamlingen er uavhengig av datainnsamlingen som gjøres i grunnskolens informasjonssystem (GSI) som Utdanningsdirektoratet er ansvarlig for.

Varsel om opplysningsplikt

Om noen uker vil dere motta et vedtak om opplysningsplikt. Derfor sender vi dette varselet for å gi informasjon slik at dere har mulighet til å forberede rapporteringen. Vi trenger opplysninger om samtlige deltakere som har vært under opplæring ved opplæringsenheten/kommunen i løpet av perioden 1. oktober 2021–30. september 2022. Datainnsamlingen starter 3. oktober 2022.

Hvem skal rapportere?

Opplysningsplikten vil gjelde for alle voksenopplæringsenheter og/eller kommuner som i perioden 1. oktober 2021–30. september 2022 har hatt opplæring for voksne deltakere i grunnskoleopplæring etter § 4A-1 eller både § 4A-1 og § 4A-2 i opplæringsloven. Dere skal ikke ta med deltakere som kun har fått opplæring etter § 4A-2.

Dere skal rapportere i form av et filvedlegg som dere laster opp og sender via Altinn. På <https://www.ssb.no/innrapportering/grunnskoleopplaering-for-voksne> finner dere mer informasjon om datainnsamlingen og rapporteringen. Blant annet finner dere svar på

- ✓ hva dere skal rapportere
- ✓ hvordan filen dere skal levere skal se ut
- ✓ hvorfor dere må rapportere
- ✓ hvordan dere sender inn via Altinn

Har dere spørsmål?

Kontakt oss på

- e-post: datafangst@ssb.no
- telefon: 62 88 51 90

Svartjenesten er åpen kl. 09–15 alle hverdager. Oppgi opplæringsenheten/kommunen sitt organisasjonsnummer, så kan vi hjelpe dere raskere.

Med vennlig hilsen

Kjartan Steffensen
Seksjon for utdannings- og kulturstatistikk

Roger Jensen
Seksjon for næringslivsundersøkelser

Vedlegg D: Brev med vedtak om opplysningsplikt

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

21980

U.off. iht. offl. § 13 1. ledd jf. stl. § 8

Organisasjonsnummer: 872417982

HERØY KOMMUNE
Silvalveien 1
8850 HERØY

Kongsvinger, 3. oktober 2022
Vår ref.: 22/1344
Avdeling for metodeutvikling og datainnsamling

Vedtak om opplysningsplikt for undersøkelsen Voksne i grunnskoleopplæring (RA-0817), årlig rapportering, svarfrist 2. november 2022

Statistisk sentralbyrå (SSB) trenger informasjon fra HERØY KOMMUNE for å lage pålitelig offisiell statistikk om Voksne i grunnskoleopplæring (RA-0817). Her får dere informasjon om opplysningsplikten og hvordan dere sender opplysningene.

Dere skal rapportere elektronisk via Altinn innen 2. november 2022

På <https://www.ssb.no/innrapportering/grunnskoleopplaering-for-voksne> finner dere viktig informasjon om undersøkelsen. Blant annet finner dere svar på

- ✓ hva dere skal rapportere
- ✓ hvorfor dere må rapportere
- ✓ hvor lenge foretaket har opplysningsplikt
- ✓ ofte stilte spørsmål
- ✓ hvordan dere sender inn via Altinn

Ta kontakt med Altinn brukerservice på telefon 75 00 60 00 hvis dere har spørsmål om roller eller pålogging, eller søk etter informasjon på www.altinn.no

Svarene deres er viktige

Statistikken er viktig for å måle endringer i samfunnet og blir brukt av politikere, forskere, offentlige virksomheter og næringslivet.

Dere har plikt til å rapportere innen fristen

Statistikken er så viktig for samfunnet at det ikke er valgfritt å delta. Hvis dere ikke sender opplysningene innen fristen, vil foretaket kunne få tvangsmulkt. For statlige forvaltningsorganer gjelder egne regler.

Aktuelt regelverk er

- plikten til å gi og retten til å hente inn opplysninger: statistikkloven § 10
- retten til å legge tvangsmulkt: statistikkloven § 20 og statistikkforskriften § 4
- retten til å tvangsinndrive mulkt og kreve betaling for kostnader: tvangsfullbyrdelsesloven
- retten til å klage på et vedtak: forvaltningsloven kapittel VI

Dette regelverket finner dere på www.lovdatab.no

Mener dere at vedtaket er feil?

Dere kan klage på vedtaket innen tre uker fra dere mottar vedtaket. Dere må begrunne klagen med alle opplysninger som kan ha betydning.

Dere sender klagen til Statistisk sentralbyrå, Seksjon for brukerkontakt, Postboks 1400 Rasta, 2225 Kongsvinger eller på e-post til fritak@ssb.no

Klagen må inneholde

- ✓ foretakets navn og organisasjonsnummer
- ✓ hvilken undersøkelse det gjelder
- ✓ dokumentasjon på årsaken til at dere mener foretaket ikke har opplysningsplikt

Finansdepartementet er klageinstans.

Har dere spørsmål?

Kontakt oss på

- e-post: datafangst@ssb.no
- telefon: 62 88 51 90

Svartjenesten er åpen kl. 09–15 alle hverdager. Oppgi foretakets organisasjonsnummer, så kan vi hjelpe dere raskere.

Med hilsen

Geir Axelsen
administrerende direktør

Roger Jensen
seksjonssjef

Frittstående varsel, sendt 10. oktober 2022

Denne typen meldinger går til underenheter, da disse ikke får brev med vedtak om opplysningsplikt, for å varsle om at det ligger et skjema tilgjengelig i innboksen deres.

Hei.

Skjemaet Voksne i grunnskoleopplæring (RA-0817) er tilgjengelig i innboksen til «org.nr» på www.altinn.no

Svarfristen finner dere i Altinn Vi minner om at dersom vi ikke har mottatt opplysningene innen fristen, vil foretaket kunne få tvangsmulkt.

Har dere spørsmål?

Kontakt oss på datafangst@ssb.no eller 62 88 51 90.

Svartjenesten er åpen kl 09-15 alle hverdager.

Med hilsen

Statistisk sentralbyrå

Vedlegg E: Påminning, sendt 25. oktober 2022

Emne: Påminnelse - Voksne i grunnskoleopplæring (RA-0817)

21979

Hei

Opprinnelig frist for å svare på undersøkelsen Voksne i grunnskoleopplæring, nærmer seg. Vi har fått tilbakemelding om at en del voksenopplæringsenheter har utfordringer med å få ferdig filen de skal rapportere. Vi velger derfor å forlenge fristen til tirsdag 15. november.

Skjemaet, RA-0817, er lagt ut i voksenopplæringsenhetens/kommunens innboks på www.altinn.no

NB! Rapporteringsperioden oppgitt øverst i skjemaet er dessverre feil; perioden dere skal rapportere for, er 1. oktober 2021 til 30. september 2022.

Det er i utgangspunktet bare den som er oppført i Enhetsregisteret som daglig leder eller kommunens kontaktperson som har tilgang til skjemaet. For at andre personer skal kunne se og bruke skjemaet må de få tilgang spesifikt til RA-0817 i form av en enkelttrettighet. En slik enkelttrettighet kan daglig leder, kommunens kontaktperson eller ev. den i kommunen som har rollen Hovedadministrator i Altinn, gi.

Dersom vi ikke har mottatt opplysningene innen den 15. november, vil foretaket/kommunen få vedtak om tvangsmulkt.

Aktuelt regelverk

- statistikkloven § 20
- statistikkforskriften § 4

For statlige forvaltningsorganer gjelder egne regler.

Har dere spørsmål?

Kontakt oss på datafangst@ssb.no eller 62 88 51 90.

Svartjenesten er åpen kl. 09–15 alle hverdager.

Med hilsen

Statistisk sentralbyrå

Vedlegg F: Statistikk og opptellinger fra Svartjenesten i SSB basert på loggførte henvendelser

Tabell F1 Statistikk og opptellinger fra Svartjenesten i SSB

	E-post	Telefon	Total ¹	Prosent
I alt	66	95	161	100
Status på innsending	4	1	5	3
Finner ikke skjemaet	11	18	29	18
Resendt skjema	5	11	16	10
Utsettelse på svarfrist	15	9	24	15
Satt over til statistikkansvarlig	15	20	35	22
Faglige spørsmål og spørsmål om feilmeldinger	4	8	12	7
Spørsmål om vedtak om opplysningsplikt	0	3	3	2
Spørsmål om vedtak om tvangsmulkt fra SSB	1	2	3	2
Mangler rolle for skjemaet	4	14	18	11
Spørsmål om filformat/vedlegg	0	2	2	1
Generelle spørsmål om undersøkelsen (skriv i kommentarfeltet)	0	4	4	2
Uspesifisert	7	3	10	6

¹ Noen e-post-saker inngår ikke i denne rapporten, enten fordi saken ikke har blitt løst ut riktig, eller tildelt eller kategorisert. Det er totalt 73 slike e-poster.

Vedlegg G: Hvordan finne og sende inn skjemaet

En instans av skjemaet som filvedlegget skal lastes opp til, RA-0817, blir lagt ut i Altinn-innboksen til voksenopplæringsenheten, gitt at denne er en egen enhet med eget organisasjonsnummer (enten en underenhet tilhørende en kommune eller fylkeskommune, eller ev. et eget selskap/foretak). I tilfeller der det ikke er etablert en voksenopplæringsenhet med eget organisasjonsnummer, men kommunen likevel tilbyr voksenopplæring, vil skjemaet bli lagt direkte i respektive kommunens (dvs. foretakets eller hovedenhetens) innboks.

For å kunne se og ta i bruk skjemaet på vegne av voksenopplæringsenheten eller kommunen, må du ha riktig rolle eller få delegert en enkeltrettighet. Dersom du er registrert i Enhetsregisteret som daglig leder (DAGL) eller kommunens kontaktperson (KOMK), har du allerede tilgang.

Dersom daglig leder eller kontaktperson ønsker å gi tilgang til andre, kan de bruke funksjonen «Gi tilgang til enkelttjenester»: gå til menypunktet "Profil og Andre med rettigheter...", søk opp og velg personen som skal ha tilgang, eller "Legg til ny person". Klikk på "+ Gi tilgang til enkelttjenester" og søk etter RA-0817. Se <https://www.altinn.no/hjelp/profil/roller-og-rettigheter/gi-roller-eller-rettighet-via-sokefunksjon/> for mer informasjon om delegering av rettigheter.

Gitt riktig rolle/rettighet følger du disse stegene for å finne og sende inn RA-0817:

1. Gå til altinn.no og logg inn
2. Velg riktig aktør, dvs. voksenopplæringsenheten eller ev. kommunen, øverst til høyre i skjermbildet
3. Finn RA-0817 i innboksen (bruk ev. søkefeltet dersom det er vanskelig å finne) og åpne skjemaet ved å klikke på skjematittelen
4. Når du kommer inn i skjemaet, klikk på arkfanen "Oversikt - skjema vedlegg"
5. Klikk på "Legg ved fil" og hent opp filen dere har forberedt
6. Gå tilbake til arkfanen "Hovedskjema" og til siden "Kommentarer og kontaktopplysninger"
7. Legg til eller oppdater kontaktinformasjon og merk av for å bekrefte at denne er riktig
8. Klikk på "Kontroller skjema". Når skjemaet er kontrollert og godkjent, klikk på knappen "Videre til innsending". Denne knappen blir aktivert når skjemaet er godkjent uten feil.
9. Klikk deretter på "Send inn" nederst til høyre i neste skjermbilde. Legg merke til kvitteringen/referansenummeret fra Altinn som viser at skjemaet er sendt inn. Sendte skjemaer blir lagret i "Arkiv".

Bruk <https://www.altinn.no/hjelp/> eller ta kontakt med Altinn brukerservice på telefon 75 00 60 00 hvis dere har spørsmål om roller, rettigheter, delegering eller pålogging.